

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060203

DOM
2024-07-09
Stockholm

Mål nr
M 3243-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Östersunds tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-02-14 i mål nr M 1710-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

Miljö- och byggnämnden i Ovanåkers kommun
828 80 Edsbyn

Motpart

G.B.

SAKEN

Utdömande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom förpliktar Mark- och miljööverdomstolen G.B., att till staten betala 50 000 kr i vite.

Dok.Id 2081940

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljö- och byggnämnden i Ovanåkers kommun (nämnden) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska bifalla ansökan om utdömande av vite.

G.B. har beretts tillfälle att yttra sig men har inte hörts av.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har anfört i huvudsak följande. G.B. har delgivits beslutet om förbud med vite genom rekommenderat brev. Beslutet togs vid nämndens sammanträde den 19 mars 2020 och protokollet justerades den 23 mars 2020. Handlingarna skickades den 27 mars 2020 och hämtades ut av G.B. den 13 april 2020. Den bild med tidsstämplar som bifogats ansökan visar att han mottagit och tagit del av brevet personligen. Det finns inte anledning att betvivla att brevet innehöll beslutet om förbud med vite. G.B. har alltså delgivits beslutet om förbud med vite genom rekommenderat brev.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Det i målet aktuella vitesföreläggandet beslutades den 19 mars 2020. Enligt beslutet förbjöds ägaren av fastigheten X, G.B., att släppa ut avloppsvatten till den befintliga avloppsanläggningen på fastigheten. I beslutet anges att det gäller från och med den 30 oktober 2020 och förenas med ett vite om 50 000 kr om anläggningen inte har åtgärdats innan dess samt att om ingen åtgärd vidtas beslutas att utta fortlöpande vite av 15 000 kr i kvartalet intill dess att åtgärd vidtagits.

En förutsättning för att vite ska dömas ut är, som mark- och miljödomstolen har angett, att adressaten har fått del av beslutet (se 2 § fjärde stycket lagen [1985:206] om viten) och att beslutet har fått laga kraft.

Mark- och miljööverdomstolen anser, till skillnad mot mark- och miljödomstolen, att den utredning som nämnden har lagt fram är tillräcklig för att konstatera att G.B.

den 13 april 2020 hämtade ut det rekommenderade brevet som nämnden skickat till honom och att det inte finns någon anledning att ifrågasätta att brevet innehöll det aktuella beslutet. G.B. har för övrigt vare sig i mark- och miljödomstolen eller i Mark- och miljööverdomstolen invänt mot detta. G.B. har alltså fått del av beslutet. Nämndens beslut, som legat till grund för föreläggandet, överklagades inte och har fått laga kraft. Från och med den 30 oktober 2020 gällde därmed förbud att släppa ut avloppsvatten till avloppsanläggningen på fastigheten X.

En domstol som ska pröva ett yrkande om utdömning av vite ska kontrollera om det finns lagliga förutsättningar att lägga vitesföreläggandet till grund för en dom. Vidare ska domstolen pröva om adressaten i objektiv mening har brutit mot föreläggandet och om överträdelsen i så fall har varit ursäktlig. Prövningen ska också omfatta frågan om ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse och om det föreligger särskilda skäl för jämkning. Domstolen har normalt att utgå från att den som vitesföreläggandet har riktats mot är rätt adressat och att denne har haft faktiska och rättsliga möjligheter att efterkomma föreläggandet. En omprövning av dessa frågor aktualiseras framför allt i den situationen att den som föreläggandet riktats mot gör gällande att det efter att föreläggandet utfärdades har inträffat omständigheter som innebär att denne inte längre kan anses vara rätt adressat eller av annat skäl har förlorat möjligheten att efterkomma föreläggandet. Domstolen kan också ompröva den utfärdande myndighetens bedömningar om de framstår som uppenbart felaktiga. (Se NJA 2022 s. 459 ”Gödselplattan”.)

Inget annat har framkommit än att beslutet, som har författningsstöd, är lagligen grundat, att G.B. är rätt adressat för det och som utgångspunkt haft möjlighet att följa beslutet.

Nämnden har gjort gällande att G.B. har överträtt förbudet genom att kontinuerligt från och med den 30 oktober 2020 fram till dess nämnden den 25 maj 2022 beslutade att ansöka om utdömning av vite har släppt ut avloppsvatten till avloppsanläggningen på fastigheten. Nämnden har anfört att fastigheten är bebodd av två personer, vilket bekräftas av folkbokföringsregistret, och att G.B. vid nämndens platsbesök den 20 april 2022 muntligen bekräftade att avloppsvatten från

bostaden fortfarande släpps ut till avloppsanläggningen och att inga åtgärder har vidtagits för att åtgärda den bristfälliga avloppsanläggningen. Nämnden har givit in tjänsteanteckning från platsbesöket upprättad av en av de miljöinspektörer som deltog vid besöket. G.B. har såväl i mark- och miljödomstolen som i Mark- och miljööverdomstolen fått möjlighet att bemöta nämndens uppgifter men har avstått från att yttra sig. Han har alltså inte lämnat någon konkret och rimlig förklaring till hur utsläpp av avloppsvatten till fastighetens avloppsanläggning har undvikits och han har inte gjort gällande att anläggningen har åtgärdats (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 5 april 2022 i mål nr M 4161-21 och dom den 26 januari 2024 i mål nr M 1450-23). Mark- och miljööverdomstolen finner att utredningen med tillräcklig styrka visar att G.B. har överträtt förbudet under den tidsperiod som nämndens ansökan avser.

Det har inte framkommit något som talar för att G.B. skulle ha varit rätts-ligt eller faktiskt förhindrad att efterleva förbudet eller att ändamålet med vitet förlorat sin betydelse. Det belopp som nämnden har begärt utdömande av – sammanlagt 50 000 kr – får anses skäligt i förhållande till denna överträdelse. Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att detta innebär att ytterligare vite inte kan dömas ut för den ovan angivna perioden. Några särskilda skäl som motiverar att beloppet jämkas har inte framkommit.

Sammanfattningsvis ska mark- och miljödomstolens dom ändras på så sätt att nämndens ansökan om utdömande av vite ska bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2024-07-30

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand, Mikael Hagelroth och Hanna Blomberg (skiljaktig) samt tf. hovrättsassessorn Johan Corell, referent.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Elias Johansson.

SKILJAKTIG MENING I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Hovrättsrådet Hanna Blomberg är skiljaktig och anför följande.

Jag instämmer i mark- och miljödomstolens bedömning att det inte kan anses utrett att G.B. har delgivits vitesföreläggandet och anser därmed att överklagandet ska avslås.

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-02-14
meddelad i
Östersund

Mål nr M 1710-22

PARTER

Sökande

Ovanåkers kommun
Miljö- och byggnämnden
828 80 Edsbyn

Motpart

G.B.

SAKEN

Utdömande av vite

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår
ansökan.

BAKGRUND

Miljö- och byggnämnden i Ovanåkers kommun (nämnden) beslutade den 19 mars 2020, § 24, att förbjuda G.B. att släppa ut avloppsvatten från den befintliga avloppsanläggningen på fastigheten X från och med den 30 oktober 2020. Beslutet förenades med ett vite om 50 000 kr om anläggningen inte hade åtgärdats innan dess, och vidare om fortlöpande vite om 15 000 kr i kvartalet till dess åtgärden vidtagits.

Nämnden har nu ansökt hos mark- och miljödomstolen om utdömande av vite.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har yrkat att G.B. ska förpliktas att utge ett vite om 50 000 kr.

Till stöd för yrkandet har nämnden, utöver ovan redovisade omständigheter, i huvudsak anfört följande. Nämndens beslut skickades till G.B. med rekommenderat brev. Brevet utlämnades, i enlighet med bifogade tidsstämplar, den 13 april 2020. En påminnelse om föreläggandet och uppmaning att beställa sluttömning skickades till G.B. den 25 januari 2021 och ytterligare en påminnelse skickades den 21 februari 2022. Enligt uppgifter hade ingen slamtömning skett den 14 april 2022. Ett platsbesök genomfördes på fastigheten den 20 april 2022. Vid besöket informerades G.B. om att det finns ett förbud med vite angående utsläpp av avloppsvatten och att inga uppgifter inkommit till nämnden om att åtgärder vidtagits eller att utsläppet upphört. G.B. uppgav då att avloppsvatten fortfarande går till den bristfälliga avloppsanläggningen och att inga åtgärder vidtagits.

G.B. har beretts tillfälle att yttra sig men har inte avhörtts.

DOMSKÄL

Rättsliga utgångspunkter

Ett vitesföreläggande ska delges adressaten (se 2 § fjärde stycket lagen [1985:206] om viten). Att föreläggandet ska delges adressaten innebär att beslutet ska ges till känna på något av de sätt som anvisas i delgivningslagen (2010:1932). Först när formlig delgivning har skett och adressaten bevisligen fått kännedom om föreläggandet, kan föreläggandet sägas vara bindande för adressaten i den meningen att vitet kan dömas ut om föreläggandet inte följs.

Delgivning med rekommenderat brev kan ske enligt förfarandet för vanlig delgivning (se 16 § delgivningslagen). Vid vanlig delgivning ska delgivningsmottagaren bekräfta mottagandet av handlingen (se 6 § delgivningsförordningen [2011:154]). Det finns inget formkrav på mottagarens bekräftelse och mottagandet kan bevisas på annat sätt än genom en bekräftelse från delgivningsmottagaren. Däremot måste den som delger handlingen kunna bevisa att behörig delgivningsmottagare har fått del av denna.

Muntlig delgivning kan i vissa fall användas vid delgivning av en handling. Detta sker genom att innehållet i den handling som ska delges läses upp för delgivningsmottagaren (se 19-20 §§ delgivningslagen).

Mark- och miljödomstolens bedömning

Av de handlingar som nämnden har ingett som bevis för att delgivning har skett framgår att ett rekommenderat brev har skickats till G.B. den 27 mars 2020. Det framgår vidare att brevet har hämtats ut den 13 april 2020 och att mottagaren är G.B.. Det går dock inte att utläsa vilken handling som översänts i det rekommenderade brevet. Något delgivningskvitto eller dylikt där det framgår vilken handling som sänts har inte presenterats av nämnden. Enligt mark- och miljödomstolens mening kan nämnden därmed inte anses ha visat att formlig delgivning har skett med G.B. genom rekommenderad post.

Det framkommer av utredningen att G.B. vid ett platsbesök fått information om beslutet. För att G.B. ska anses muntligen delgiven ska dock beslutet läsas upp för honom. Enligt domstolens mening har nämnden inte visat att G.B. fick beslutet uppläst för sig vid platsbesöket, och att han på så fått del av beslutet. Mot bakgrund av det ovan anförda saknas grund för att döma ut vite. Ansökan om utdömande av vite ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-02)

Överklagande senast den 7 mars 2023. Prövningstillstånd krävs.

På mark- och miljödomstolens vägnar

Anna Uddenberg

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Anna Uddenberg. Föredragande har varit beredningsjuristen Carolinn Sandström.